

aruandeaasta algus: 01.01.2020
aruandeaasta lõpp: 31.12.2020
nimi: Vabaühenduste Liit
registrikood: 80005069
aadress: Telliskivi 60a, 10412 Tallinn
telefon: 664 5077
e-post: info@heakodanik.ee
veeb: www.heakodanik.ee

AASTA ARUANNE 2020

Sisukord

Kodanikuühiskond ja Vabaühenduste Liit aastal 2020	4
Kodanikuühiskonna aasta tegijad 2020	6
Aasta 2020 numbrites	8
2017-2020 olid peamised eesmärgid	9
Eesmärk 1. Osalemis- ja otsustamispraktikad on kaasavad ja tõhusad	10
Eesmärk 2. Arutelu osalemiskeskonna parandamiseks on tulemuslik	10
Eesmärk 3. Kodanikuruum on mõtestatud ning hoitud	12
Eesmärk 4. Noored saavad koolist osalemise kogemuse	13
Eesmärk 5. Vabaühendused on hästi juhitud	13
Eesmärk 6. Kodanikuühiskonnas osaleb rohkem inimesi	14
Eesmärk 7. Koostöövõrgustikud on nähtavad ja tuntava mõjuga	16
Liikmed aastal 2020	17
Inimesed aastal 2020	19
Rahaasjad aastal 2020	19
Tulevikuplaanid	20
Finatsaruanne	21
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	34

TEGEVUS- **ARUANNE**

Kodanikuühiskond ja Vabaühenduste Liit aastal 2020

2020. aasta oli rahulik ja leebe aeg – midagi märkimisväärset ühiskonnas ei toimunud ja saime oma seniste tegemistega rahulikult jätkata, järgmisteks aastateks atra seada, vabal ajal vanaemal külas käia.

Või nii paistis see kõik umbes 1. jaanuari õhtuni ja hiljem deliirsemates unenägudes. Ülejäänud aastale vajutas pitseri üks kaugelt pärit nahkhiir ning nii tuli harjuda suurte katkestuste, kõige pideva edasilükkumise või ärajäämise, korrektse maskikandmise, iga köhatuse peale võpatamise, kogu töö ja elu suurte hüpetega veebi kolimise ning mesilassumina asendumisega Zoom-Zoom-Zoomiga.

Veerandsajandi pikkuse aasta jooksul jõudis

muidugi toimuda veel ja veel. Pidev madistamine poliitikas jõudis vabakonnani eelkõige läbi suvise katkestuse mõningate valitsusele maailmavaateliselt sobimatute ühenduste rahastamises, kui teravusi jagasid rahandus- ja sotsiaalministrid, aga ühingu vahel õhutas konflikte ka kirjade järgi justkui kogu kodanikuühiskonna eest hoolitsema pidav rahvastikuminister. Jätkus kooseluseaduse aegadest tuttav kemplemine abielureferendumist, leeride

Vabaühenduste Liit:
Imma, Kai, Helen,
Andrei, Lauri ja Alari

vastastikused süüdistused demokraatia suretamises, SAPTKi kõrvale sündis SALK ja kogu pada näis ko-
roonapingetagi pidevalt ülekeemisega ähvardavat.

Selle kokkuvõtte kirjutamise ajaks on õnneks temperatuuri taas pisut madalamaks keeratud. Poliitküüneline referendum on laualt maas, minist-
riportfellid jaotatud ennekõike kodurahu lubava
uue valitsuse vahel ning isegi tavapärane elu töötab
– ptüi-ptüi-ptüi! – tänu vaktsiinide saabumisele
õige pea natuke tuttavamates rööbastes jätkuda.

Kuidas vabakond kriiside aastaga hakkama
sai, reedab aasta tegijatena tunnustatute nimekiri.
Harjumatu olukord mahitas nutikatele lahendus-
tele ning kaaskodanike toetamisele: koduõppele
sunnitud lastele koguti arvuteid, abivajajaid viidi
aitajatega kokku veebiplatvormidel, koridoridesse
ilmusid toepakkumised naabritele, aasta vaba-
ühendus Peaasjad võttis vedada vaimse tervise
alase ennetuse ning sekkumise.

Selle kõige kõrvale mahtusid veel ka Rohe-
tiigri käivitumine, vabaühenduste tulevikujuhtide
programmi esimese lennu ristsed, 2019. aastal
tehtud annetuste uueks rekordsummaks loenda-
mine ning varasemate lahuselattide ületamine
nii traditsioonilisel “Jõulutunnelil” kui ka teist
korda toimunud annetamistalgutel. Ehk siis nagu
vanarahvas teadis korrutada – pole pandeemiat
ilma heata.

Uuel aastal töotavad üksjagu tuttava mäsü
jätku arutelud kooseluseaduse rakendamise ja
vaenukõne ohjamise ümber, samuti presidendi
ning kohalikud valimised. Nagu ikka, panustame
omaltpoolt sellesse, et vabaühendused oleks toe-
tatud ja võimekad, suudaksid olulistes küsimustes
kaasa rääkida, tahaksid ning oskaksid ühiskonda
avatumaks ja hoolivamaks muuta. Isegi kui seda
kõike tuleb teha maskis ja aeg-ajalt kontrollides,
“kas sa kuuled mind?”

Kodanikuühiskonna aasta tegijad 2020

Aasta vabaihendus:

MTÜ Peaasjad

2020 on olnud paljudele raske aasta ja seda mitte ainult majanduslikult, vaid ka vaimselt. “Pole hullu,” ütleb toetavalt MTÜ Peaasjad, kes tegeleb vaimse tervise edendamise, probleemide ennetuse ja varase sekkumisega. Lisaks tosinatel teemadel koolituste pakkumisele on viidud läbi mitmeid kampaaniaid jagamaks praktilist nõu, kuidas üheskoos ka keerulisematest hetkedest läbi tulla. Peaasi pole nimelt häbiasi ja nii kutsutakse üksteisele tähelepanu pöörama mitte ainult vaimse tervise kuul, vaid päev päeva, kuu kuu ja aasta aasta järel.

Aasta missiooniinimene:

Kätlin Rohilaid-Aljaste

Kevadel kamandati lapsed koolidest kodutööle, mis tähendas peavalu paljudele peredele – mitte üksnes ajakulu, vaid ka vajamineva tehnika näol. Kätlin Rohilaid-Aljaste nägi muret ning asus tegutsema, kaasates kamba tegusaid inimesi ning luues algatuse “Igale koolilapsele arvuti”. Kuu aega hiljem oli endale uue tänuliku pere leidnud 1200 arvutit.

Aasta tegu:

Kogukond aitab

Raske aasta tõi paljudest välja hoopis parima ja nii tõttas pandeemia alguses abivajajatele tuge pakkuma kriisihäkatoni “Hack the Crisis” raames loodud “Kogukond aitab”. Algatus võttis eesmärgiks viia riskirühma kuulujad kokku vabatahtlikega, kes nende abipalvetele vastaks. Vaid kahe kuuga reageeris üleskutsele üle 2700 hea inimese üle Eesti.

Aasta avaliku võimu esindaja:

Riigikantselei ja rahandusministeerium (Eesti 2035)

Kaasamine, eriti tervet riiki puudutavate arengukavade puhul, võib olla ränk raske ülesanne. Kriitikast ega pettunuist ei pääse küllap ükski selline ettevõtmine, kuid riigikantselei ja rahandusministeerium ei visanud “Eesti 2035”

loomisel püssi põõsasse, vaid kavandasid pikalt ette terve teekonna, ehtasid teadmispõhiselt üles arutelud ning tegid põhjaliku analüüsi. Nii sündis sadade panustajate ühistöös strateegia, et Eesti oleks ka kahekümne aasta pärast parim paik elamiseks ja töötamiseks.

Aasta ettevõtte:

Jõhvi tehnoloogiakooli asutajad

Selmet näha ettevõtjana oma ühiskondliku rolli lõppemist palkade maksmisega, võttis üks seltskond kätte ja otsustas asutada aastakümneid mahajäämuse käes virelenud Ida-Virumaale tehnoloogiakooli. Taavet Hinrikuse, Marek Kiisa, Mari-Liis Kitteri, Maarja Pehki, Merlin Seemani, Rainer Sternfeldi, Ede Tamkivi ja Martin Villigi eestvedamisel avatakse 2021. aasta sügisel Jõhvis uudne praktilist täiendusharidust pakkuv tehnoloogiakool täiskasvanutele, mis aitab vähendada üha kasvavat nõudlust tarkvaraarendajate järele.

Aasta innustaja:

HK Unicorn Squad

Poisid meisterdagu tehnikaga ja tüdrukud mängigu kodu? “Ei, aitäh!” ütles Taavi Kotka ja pani 2018. aastal aluse üksnes tütarlastele mõeldud tehnoloogiaringile. Kui esimeses lennus alustas 17 last, siis 2020. aastaks jõudis Unicornide liikumine juba sadade tüdrukuteni üle Eesti ning innustab üha uusi osalejaid tulevikus klaaslagedest klirinaga läbi kihutama.

Aasta pioneer:

Rohetiiger

Tervele maailmale eeskuju näidanud tiigrihüppest on möödas mitukümmend aastat, mille jooksul otsitud Eestile uut suurt lugu. Tänavu alustas oma hüpet rohetiiger – kümneid Eesti ettevõtteid, avaliku sektori organisatsioone ja vabaihendusi koondav algatus, mis soovib panna aluse tasakaalus majandusele ning viia läbi rohepöörde. Rohetiiger näitab, et kestliku maailma poole pürgimisel võiks ülejäänud maailmale taaskord eeskujuks olla just eestlased.

Märka
vabatahtlikku!

Aasta 2020 numbrites

Avalikes huvides tegutsevate vabaühenduste liiduna töötame selle nimel, et Eestis oleks tugev kodanikuühiskond, kus inimesed tahavad, saavad ja oskavad olla head, arukad ja aktiivsed kodanikud. Meie missiooniks on aidata areneda vabaühenduste tegevust toetaval keskkonnal ja tugevdada ühenduste suutlikkust selles keskkonnas tulemuslikult tegutseda.

2017-2020 olid meie peamised eesmärgid

1 Osalemis- ja
otsustamispraktikad
on kaasavad ja tõhusad

2 Arutelu osalemis-
keskkonna parandamiseks
on tulemuslik

3 Kodanikuruum
on mõtestatud
ning hoitud

4 Noored saavad koolist
osalemise kogemuse

5 Vabaühendused
on hästi juhitud

6 Kodanikuühiskonnas
osaleb rohkem inimesi

7 Koostöövõrgustikud
on nähtavad ja
tuntava mõjuga

Eesmärk 1

Osalemis- ja otsustamispraktikad on kaasavad ja tõhusad

Osalus- ja otsustamispraktikad on kaasavad ja tõhusad, nõudlus avatud valitsemise järele suurenenud. Jätkame tööd Eesti kodanikuühiskonna arengukontseptsiooni (EKAK) elluviimise ja selle järelevalvega. Valitsemist puudutavate otsuste ja valikute juures hoiame aktiivse osalemisega seotud teemad fookuses (sh haldus- ja riigireform, valimis- ja valitsemisprogrammid, EL Nõukogu eesistumine jms).

Neli korda aastas koostame liikmetele ja avalik-kusele kokkuvõtteid huvikaitsetegevustest, mille leiab heakodanik.ee/?s=kvartaliaruanne.

Oma aja võtsid **strateegiadokumentide** koostamises osalemisel, sest paralleelselt olid töös Eesti2035, kodanikuühiskonna programm, rahvastiku ja sidusa ühiskonna arengukava ning KÜSKi strateegia. Tulemused said suhteliselt korralikud, kuigi strategiadokumentide üldistuste tasemel on raske öelda, mis on üle või puudu, sest mõju avaldab lõpuks see, milleks on raha ja mis tegevusi tehakse.

Jätkasime **avatud valitsemise partnerluse** ümarlaua vedamist, mis kasvas vähe, aga teema on ka spetsiifiline. Uusi sihtrühmi oleme siiski hõlmanud, kui neile ka tegevusi veel pole.

Tihedas koostöös ümarlaua ja Riigikantselei vahel tegelesime peamiselt uue tegevuskava loomisega, mis sai suve lõpus valitsuse heakskiidu. Ise oleme uutest tegevustest rohkem seotud õiguse koosloome keskkonna arendamisega, mis püsib üsna algusfaasis. Avatud riigivalitsemise arengukomisjonis hoidsime silma peal ka muul haldusvõimekuse vallas toimuval.

Pidevalt jälgime eelnõude infosüsteemi, ent suurem ja sisuline töö toimub valdavalt varem komisjonides ja töörühmades. Tavapärane õigusloome rütm oli 2020 mõistagi takistatud, mitmeid kuid seisis paljud asjad täielikult ja hulk tähtaegu nihutati kaugemasse tulevikku. Kaasamise edendamisel olulised saavutused nii meie kui valitsuse poolel aasta jooksul puudusid.

Eesmärk 2

Arutelu osalemiskeskonna parandamiseks on tulemuslik

Arutelu kodanikuaktiivsust toetavast keskkonnast ja selle arendamise võimalustest on vabaühenduste poolt tulemuslikult juhitud. Kujundame õigus- ja tegutsemiskeskonda kodanikualgatust soosivamaks ning mh töötame selle nimel, et vabaühenduste rahastamine riigieelarvest oleks õiglasem, läbipaistvam ning ühingute elujõudu toetav; maksupoliitika soosiks heategevust ja filantroopiat ning ühinguõigus toetaks eri vormides vabaühenduste mõjusat tegutsemist.

Kogu aastat iseloomustas mõistagi kriis, tegevuste ärajäämine või edasilükkumine, seega kokkuvõttes sai kõigeaegselt edasi liigutud, aga oodatust vähem.

Märtsist maini tegelesime peamiselt ise aru saamisega, mis toimub ja kus vaja jalutada vahele saada, eriti **kriisitoetustega**. Seda küll

suhteliselt edutult, aga usume, et tegime koos siseministeeriumiga, mis neis oludes suutsime. Mis võinuks lõpuks siiski juhtuda, oli vabaühendustele mõeldud kriisiabi ning juriidilise vormi alusel diskrimineerimise lõpetamine, kus toetust said vaid äriühingud, aga samal tegevusalal ja

eesmärkidega vabaihendused mitte. Kui mitte muud, said läbi arvatud ja kirjutatud paljud põhjendused vabakonna ja -ühenduste toimimisest.

Aprillis-mais õnnestus justiitsministeeriumi ja õiguskomisjoniga kiirkorras läbi arutada ja ära muuta seadused, võimaldamaks uusi pool- ja täiselektroonselt läbiviidavaid juhtorganite kosolekuid. Juriidiline lahendus sai (eriti algse eelnõuga võrreldes) väga mõistlik, kuigi turul pole õigusega lõpuni klappivaid tehnilisi lahendusi hääletamiseks, eriti salajasteks isikuvalimisteks. Eks need seadusemuudatused oleks tulnud nagu-nii, aga koos ühinguõigusega lihtsalt mõnevõrra hiljem ja võibolla kohmakamadki.

Üks olulisemaid täiesti ärajäänud üritusi oli kodanikuühiskonna arutelu parlamendi täiskogus, mis pidi toimuma aprillis. Uue ettevõtmisena oleme aga oktoobrist taas esindatud **Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees**, lootes tekitada oma tegevusse rohkem Euroopa Liidu mõõdet. Viimane kvartal kulus veel töösse sisseelamisele.

Rahastajate ümarlaud ei kogunenud kordagi. Peamiselt keskendusime tegevustoetusest eraldi rahastatud ja koos Rakendusliku Antropoloogia Keskusega veetavale **strateegilise partnerluse arenguprogrammile**, nõustatud ministeeriume ja KOVe kogunes aasta peale kümnekond. Pikendasime programmi kriisi tõttu 2020 lõpuni ja siis uuesti 2021 suveni, sest kõik jäi ära või venis. Tegeleda lubasime nelja ministeeriumiga, aga suhtlus käib enamatega. Programmiga või ilma, on see pidev ja lõputu töö, mis tundub probleemide keerukuse ja inimfaktori tõttu kohati suhteliselt lootusetuna, vähemalt aasta-paariga käegakatsutavate tulemuste saavutamise osas.

Kriisiolukorrale reageerisid rahastajad õnneks üsna paindlikult, kevad-suve pingelisim teema oli hoopis sotsiaalministeeriumi strateegiliste partnerite väljamaksete poliitiline peatamine rahandusministri poolt, mis mingil kujul ajutise lahenduse siiski leidis. Kevadel sai vahetulemuse ka üle poole aasta väldanud pingestus KÜSKi ümber, kui rahvastikuminister valis endale sobivamad nõukogu ja juhataja ning mõne kuu pärast lõplikult Viljandisse koliti.

Välisministeeriumis osalesime suure reformi käivitamisel, mille raames korraldatakse ümber kogu arengukoostöö ja humanitaarabi vedamine ning rahastus, luues eraldi agentuuri. Aasta teises poolest neist küll enam eriti ei kuulnud. Tihedam periood tuleb 2021 alguses, mil töötatakse välja uue euroraha perioodi meetmed.

Maksupoliitika ei jõudnud me üheskoos siseministeeriumiga jälle sammugi edasi peale andmete analüüsi ja liitlaste otsimise (usuühendused). Mõnda aega ootasime kultuuriministeeriumi taga, kel oli oma idee valitsuses ootel (maksuvaba annetamine Kulkale, aga ka annetuste piirmäärade tõstmine), siis lahkus võtmeisik rahandusministeeriumi asekanstler töölt ja 2021 alguses vahetus juba valitsus.

2020 kevadeks sai lõpuks uuendatud vabaihenduste rahastamise keskkond keskkond (mtyraha.heakodanik.ee), mis täitis uuemate ja parandatud andmetega. Ümber sai kirjutatud ka hulk koodi ja korrigeeritud vaateid. 2019. aasta andmed jäid aga enne aasta lõppu ikkagi lisamata, sest osad rahastajad lihtsalt ei vasta. Probleem piseneb õnneks iga aastaga, sest üha enamad raamatupidamised kolivad riigi tugiteenuste keskusse.

Ühinguõiguse revisjon, mis pidi jõudma 2020 suvel kooskõlastusringile, lükkus, nagu paljud asjad, pool aastat edasi.

Justiitsministeeriumil aitasime välja mõelda süsteemi, kuidas lõpuks rakendada seaduses ammu olnud võimalust saata kriminaalkaristuse-na määratud trahviraha riigikassa asemel mõnele samas vald- või piirkonnas tegutsevale vabaihendusele. Maikuust testiti seda prokuratuuri Lääne ringkonnas ehk viies maakonnas, saajate ring on piiratud tulumaksusoodustuse nimekirjaga ning saaja peab ise ka nõus olema. Lõpliku valiku teeb iga kord arvuti. Detsembriks olid vabaihendused saanud 80 makset suuruses 100-1000 eurot. Süsteem vajab veel täiustamist, ent edu korral laieneb üle Eesti.

Jätakuvalt oleme koos Avatud Eesti Fondiga operaatoriteks Norra, Islandi ja Liechtensteini rahastatud **Aktiivsete Kodanike Fondile** (ACF), mis toetab aastatel 2019-2023 Eesti kodanikuühiskonda 3,3 miljoni euroga. Veebruaris korraldasime infopäeva teise vooru toetuse saajatele ning 2019. aastal toetuse saanud organisatsioonidele (kokku 33 projekti) viisime koostöös Avatud Eesti Fondiga läbi organisatsiooni eneseanalüüsi. Küsimustiku eesmärgiks oli saada enne projektide elluviimist ülevaade, milliseks hindavad ühendused oma struktuuri, juhtimist, tegevuste läbipaistvust ja järelevalvet, huvikaitse olukorda jne. Sama küsimustiku viime läbi ka peale projektide elluviimist, et hinnata projekti käigus elluviidud tegevuste mõju organisatsioonile.

Taotluse saajate vastustest selgus huvi võrgustike teemaliseks koolituseks, mille ka juunis läbi viisime. Oktoobris korraldasime kolmanda vooru infopäeva – aastale kohaselt muidugi Zoomis.

Eesmärk 3

Kodanikuruum on mõtestatud ning hoitud

Kodanikuruum on mõtestatud ning sõna-, ühinemis- ja kogunemisvabadus Eestis hoitud. Selgitame, mida kodanikuühiskonnana toimimine tähendab, ja seisame sõna-, ühinemis- ja kogunemisvabaduse eest ning vaenukõne ära hoidmise eest. Võtame sõna, kui kodanikuruum on riivatud.

Kriisiaeg tõmbas kogu maailmas kodanikuruumi pigem koomale, ent Eestis läks sellega suhteliselt rahulikult – pisut arutelu tekitasid vahepealsed keelud avalikke koosolekuid läbi viia, aga olulist mõju neil polnud. Rakendatud kujul ja perioodil nii koosolekute kui ka jumalateenistuste keelde pidas asjaolude tõttu põhjendatuks ka õiguskantsler. Aasta lõpus tekkis põgus arutelu jälle vaenukõne tõhusamast takistamisest, ent toona opositsioonis olnud Reformierakonna eelnõu lükati tagasi. 2021. aastal on juba näha kirglikumat debatti.

Eesti kodanikuruumist teeme kokkuvõtteid – küll väikese viivitusega – inimõiguste aruandes humanrights.ee/teemad/inimoigused-eestis/inimoiguste-aruanne/.

Koos teiste ekspertidega koostame igal aastal **USAID vabaiühenduste võimekuse raportit**. Indeksi aluseks on seitse mõõdet: seadusandlik keskkond, organisatsioonide tegutsemisvõime, majanduslik elujõulisus, huvikaitse ja poliitikate mõjutamine, teenuste osutamine, taristu ja avalik maine. Raporti kohaselt on Eesti vabaiühenduste tugevusteks sarnaselt varasemate aastatega sektori taristu, huvikaitse ja juriidiline keskkond. Kõige suuremad raskused on endiselt organisatsioonide võimekuse ja majandusliku jätkusuutlikkusega.

Rahvusvahelises plaanis jätkus koostöö **CIVICUS**ega üsna regulaarselt ja tavapäraselt. Nende peamine teema oli vabakonna toimetulek pandeemia oludes ja jälgimine, et eriolukorra varjus kodanikuruum ei kannataks. Töötati välja mitmeid soovitusi ja tööriistu, mis oleksid ühendustele abiks. Jagasime neid Hea Kodaniku kanalites. Lisaks sai CIVICUSE kaudu teadmisi ja kogemusi vahetada teiste riikide katuseorganisatsioonidega, et kohalike ühenduste seas huvikaitsetegevustes enam koostööd oleks.

Oluline regulaarne töö on endiselt CIVICUS monitor (monitor.civicus.org), mis kohalikust sisendist lähtudes riikide kohta raporti koostab. CIVICUSE Euroopa katuste piirkondlik kogu töötas tänavu muuhulgas aktiivselt Euroopa Liidu vabakonna rahastuse kärbete vastu. Selle tarbeks tehti mitmeid ühiseid arutelusid, kirjutati ühispöördumisi Euroopa Komisjonile, Euroopa Parlamendi liikmetele ja teistele.

Arvamusfestivalile oli kavandatud koostööarutelu Balti riikide ja Aktiivsete Kodanike Fondi (ACF) piirkondlike tegevuste osas, mis lükkus aga 2021. aastasse. Igal juhul jätkame koostööd ja suhtlust erinevate riikide ACFi rahastajatega, et toetada fondide abil nii kriisist välja tulemist kui ka edasi ühenduste võimekust. Positiivsest sai Eestis ja mitme teise riigi ACFis loobunud kriisitoena rahalise omafinantseeringu nõudest. Sarnast koostööd kui CIVICUSE ja ACFiga, tegime ka European Civic Forumiga.

Koos Rootsi ja Läti kolleegidega lõpetasime Nordenit toetatud annetuste edendamise projekti, peamiselt õppimaks Rootsi kogemusest.

Aasta lõpus algas ka rahvusvaheline koostööprojekt ECSTALE (Empowering Civil Society Through a Learning Environment), mille eesmärk on jagada kogemusi ja parimaid praktikaid teiste katusorganisatsioonidega Kreekast, Iisraelist, Itaaliast, Bulgaariast, Serbiast ja Küprosel.

Eesmärk 4

Noored saavad koolist osalemise kogemuse

Koolide kodanikuharidusprogrammid võimaldavad noortel saada osalemise kogemuse ning seeläbi on paranenud noorte teadlikkus kodanikuühiskonnast. Oleme ise eeskujulik kodanikuhariduses osaleja.

2020. aastal jätkasime **kogukonnapraktika** programmiga uutesse koolidesse ja ühendustesse laienemist, et vabakonnas osalemise kogemus jõuaks enamate noorteni ning kasvaks vabaühenduste arv, kes noori kaasata ja kõnetada oskavad. Kokku osales programmis aasta jooksul 50 kooli 15 maakonnast, 305 vabaühendust ja 759 noort. Seitsme aasta jooksul on programmis kokku osalenud üle 50 kooli, 300 vabaühenduse ja 4000 noore.

Aasta esimeses pooles oli peamiseks sihiks kohanemine. Praktikategevused oli vaja kolida, nagu kogu ülejäänud elu, veebi. Nii õpilased kui vabaühendused olid suures osas muutuseks valmis ja kuna paljud tegevused olid samuti seotud kõiksugu internetiavarustes leituga, ei olnud füüsilisel kujul kohtumiste ärajäämine kuigi suur kaotus.

Aasta teine pool tõi kaasa kaks väga olulist muutust. Esiteks sai läbi tähtajaline koostöö Eesti Noorsootöö Keskusega (nüüdseks Haridus- ja Noorteamet). Oleme HARNole ja teistele partneritele ääretult tänulikud, et saime kogukonnapraktika programmi sellisel kujul juhtida ja arendada. Aitäh!

Pisut enne projekti lõppu jõudsime arusaaamisele, et kogukonnapraktika programm on sellisel kujul küpseks saanud ja valmis edasiandmiseks neile, kellel on uusi ideid ja värsket energiat, et kodanikuühiskonnas kaasa löövate noorte arv saaks veelgi suurem.

Teatepulga võttis rõõmuga üle Eesti Noorteühenduste Liit, kellele soovime jõudu ja tarkust edasi toimetada.

Eesmärk 5

Vabaühendused on hästi juhitud

Vabaühendused on organisatsioonidena hästi juhitud ning kasutavad oma töös läbimõeldud ja innovaatilisi töövõtteid ning senisest enam e-lahendusi. Arenguprogrammide ja koolituste abil parandame ühenduste juhtimistarkust. Innustame ühinguid katsetama seni proovimata meetodeid ja digimaailma võimalusi.

Alustasime vabaühenduste **tulevikujuhtide arenguprogrammi**. Märtsikuiseks tähtajaks jõudis meieni 59 osalussoovi. Vestlustele valisime 22 kandidaati ning pärast Zoomi-vestlusi jäidki sõelale 15 neist, kes moodustasid programmi **esimese lennu**.

Eriolukorra tõttu tuli esmalt teineteisega tuttavaks saada üle veebi, kuid suvel saime esimesi kahepäevaseid koolitusmooduleid läbi viia juba erinevate vabaühenduste juures, kelle tegevust osalejatele tutvustasime. Koolitused oleme korraldanud vabaühenduse juhi kompetentsimudelil kirjeldatud vajalikele oskustele tuginedes ning

igale pädevusele kavandasime kaks koolitusmoodulit.

Arenguprogrammi jooksul viib iga osaleja läbi ühe projekti, mille korraldamise käigus analüüsib koostöös mentoriga oma oskusi, tugevusi ja nõrkusi. 2020. aasta lõpuks jõudsime läbida esimesed kolm pädevust ning korraldada koos mentoritega vahearutelu, et nõustada ja arutada projektide kulgemist.

Iga koolitusmooduli lõpus viime osalejatega läbi tagasisidevestlusi, mille põhjal oleme seni saanud koolitustele positiivse tagasisidet.

Tulevikujuhtide
esimene lend

Peamiselt on toodud esile võimalust kohtuda lisaks koolitajatele tänaste vabaühenduste juhtidega ning saada ülevaadet nende igapäevatööst.

Aasta sisse mahtus muutuvate piirangute kiuste kolm **Hea Kodaniku klubi**. Viisime need kõik läbi koostöös erinevate organisatsioonidega. Sotsiaalse Innovatsiooni Laboriga rääkisime

septembris koosloomest, Open Knowledge Estoniaga oktoobris avaandmetest ning Keskkonnaõiguse Keskusega detsembris loodusele õiguste andmisest.

Kõik Hea Kodaniku klubid kandsime üle veebis ja need on järelvaadatavad Vabaühenduste Liidu [kodulehel](#).

Eesmärk 6

Kodanikuühiskonnas osaleb rohkem inimesi

Kodanikuühiskonna toimimist mõistab ja selles osaleb senisest rohkem Eesti inimesi. Arendame edasi Hea Kodaniku infokanaleid (uudiskirjad eesti, vene ja inglise keeles, ajakiri ning sotsiaalmeedia). Jagame inspireerivaid näiteid sellest, mida head annab aktiivne osalemine ja koostöö ning selgitame, mida tähendab heaks kodanikuks olemine.

2020. aasta jäi **Hea Kodaniku ajakirjale** senisel kujul viimaseks. Kuna selle trükkimise kulud ja keskkondlik jalajälg on suured, tellisime aasta alguses uuringu, et saada paremini aru, kes ja kuidas ajakirja ülepea tarbib. Saime teada, et

paljud loevad niigi veebiformaati ega tunneks paberversioonist suuremat puudust. Niisiis otsustasimegi, et teeme julge muutuse ning kolime kogu kupatuse virtuaalseks.

Balti Uuringute Instituudi läbi viidud

Aitäh kõigile,

kes on Hea Kodaniku ajakirja kirjutanud,
panustanud ja seda lugenud!

analüüsist selgus ka palju rõõmustavat: valdav enamus küsitlusele vastanutest ja intervjueritust pidas ajakirja artikleid väga kvaliteetseks. Kiita said nii kujundus kui sisu, millest viimast peeti vabakonna mõtestamisel eriti oluliseks. Vajadus ajakirja pakutu järele on seega endiselt olemas.

Viimastes ajakirjanumbrites kirjutasime süvariigist (ehk kõlava nime taga tegelikult vabakonna ja riigi koostööst) ning väärtustest (ehk lõpunumbris kõigest, mis vabakonna edukaks kestmiseks oluline – huvikaitsest, koosloomest, kaasamisest, mitmekesisusest, mõjust). Mõlemad numbrid said üksjagu kiita, artiklid levisid jätkuvalt ka mujal, näiteks ERRi arvamusportaalis. Oleme rahul ja tänulikud – 81 numברי lehtede lehtede mahtus kuhjades põnevaid artikleid ning ägedaid vabatahtlike kirjutajaid. Suur kummardus teile. Kõik ajakirjad leiab ka [veebist](#).

Iganädalaselt, kui välja arvata pühad ning suve- ja jõulupausid, jätkasime **kodanikuühiskonna nädalakirja** väljasaatmist enam kui 2300

tellijale, kuhu koondame kogu värske vabakonnale vajaliku info. Enam kui poolesajale inimesele läheb üle nädala venekeelne infokiri, jänni jäime vaid inglisekeelse suuna arendamisega, kuhu on keeruline leida pidevat kvaliteetset sisu.

Mujal **meedias** rääkisime kaasa ennekõike kahel tihedalt seotud teemal: ühenduste rahastamine ja annetamine. Kuna suvi tõi kaasa kätši sotsiaal- ja rahandusministri vahel, kirjutasime Postimehe veergudel sellest, milline on õige vabaiühendus ja huvigruppide tehiskust vastandamisest.

Eriti aktiivset tööd tegime ajakirjanduse suunal annetamistalgute aegu ning sellele eelnenud kuul – käisime annetamisest rääkimas, kuhu vähegi võeti, sealhulgas enamikus raadiojaamades ning korduvalt ETV ekraanil. Kirjutasime lehtedesse ning tegime vabatahtlike abiga kirjuks oma sotsiaalmeediakanalid. Andis küllaga jaksu – toredatest asjadest on lihtsalt väga tore rääkida.

Eesmärk 7

Koostöövõrgustikud on nähtavad ja tuntava mõjuga

Vabakonda loovad toimivad koostöövõrgustikud, mille tegevus on nähtav ja mõju tuntav. Edendame oma tegevustega vabakonnas koostööharjumusi ja -meetodeid, et läbimõeldud koostööst kasvaks enam kasu.

Annetuste kogujate võrgustik kasvas 14 liikme võrra (kokku nüüd 139 liiget) ja kohtus kolmel korral, muuhulgas toimus koolitus annetuste kajastamise ja maksustamise teemal.

Teistkordselt toimusid **annetamistalgud**, mida vedasime eest koos presidendi kantsleia ja maakondlike arenduskeskuste võrgustikuga. Ületasime küllaga nii mullust talgute arvu kui ka kogutud summat. 1. detsembril toimunud talgupäeval leidis üle Eesti aset 155 kampaaniat ja üritust, millest suur hulk sai alguse annetuste kogujate võrgustikust. Talgutel osalenud ühendustele annetati kokku rohkem kui 182 000 eurot, millest 53 248 koguti annetuskeskkonnas “Ma armastan aidata” ja 40 000 lisas Swedbank Eesti. Mujal annetati kokku üle 89 000 euro.

Annetusi kogusime ka me ise Vabaiühenduste Liiduga. Seadsime Hooandjas sihiks koguda 1000

eurot annetamistalgute korralduse toetuseks. Eesmärgi täitmise korral lubasime promoda tervislikke eluviise ja minna tiimiga jäisesse merre talisuplema. Eesmärk sai täidetud ja pääsu polnud – silkasime kuuekesi Pikakari lainetesse ning saatsime kõigile toetajatele tänuks meeleoluka videokokkuvõtte. Järgmised annetamistalgud toimuvad 30. novembril 2021.

Huvikaitsevõrgustiku liikmete arv kasvas 37-le. Aasta jooksul kohtusime kolm korda, mil arutasime läbipaistva huvikaitse, eriolukorra, vabaiühenduste valitsejate poolse ründamise ja kampaaniate korraldamise teemadel. Võrgustik on loomas läbipaistva huvikaitse head tava.

Sügisel alustasime **vabaiühenduste juhtide võrgustiku** käivitamist. Selleks kohtusime mitmete juhtidega, et arutada nende vajadusi ja väljakutseid. Võrgustikus soovis osaleda 30 juhti,

kelle jagasime vabaühenduse juhi kompetentsimudeli alusel kahte gruppi. Üks grupp alustab virtuaalsete kohtumistega 2021. aasta alguses, teine otsustas oodata, kuni piirangud kaovad ja on võimalik kohtuda näost näkku.

Aastateks 2020-2022 pälvisime “Austame erinevusi” märgise ja meie üheks eesmärgiks on tõsta vabaühenduste seas teadlikkust mitmekesisuse kasust ning oskusi mitmekesisusega arvestamisel.

Liikmed aastal 2020

Vabaühenduste Liit ei ole üksnes liikmete heaks, vaid avalikes huvides tegutsev organisatsioon. See tähendab, et Vabaühenduste Liiduga ei liituta mitte otseste hüvede saamiseks, vaid seepärast, et usutakse samadesse eesmärkidesse, toetatakse Vabaühenduste Liidu tegevusi ning soovitakse nende eesmärkide saavutamise nimel meiega koostööd teha.

Vabaühenduste liidul oli 2020. aasta lõpuks 107 liiget. Tervitasime Eesti Arstiteadusüliõpilaste Seltsi, Eesti Noorte Vaimse Tervise Liikumist, Eesti Rohelist Liikumist, Eesti Tervisedenduse Ühingut. Lahkusid Eesti Assotsiatsioon Anti-AIDS ja Serve the City.

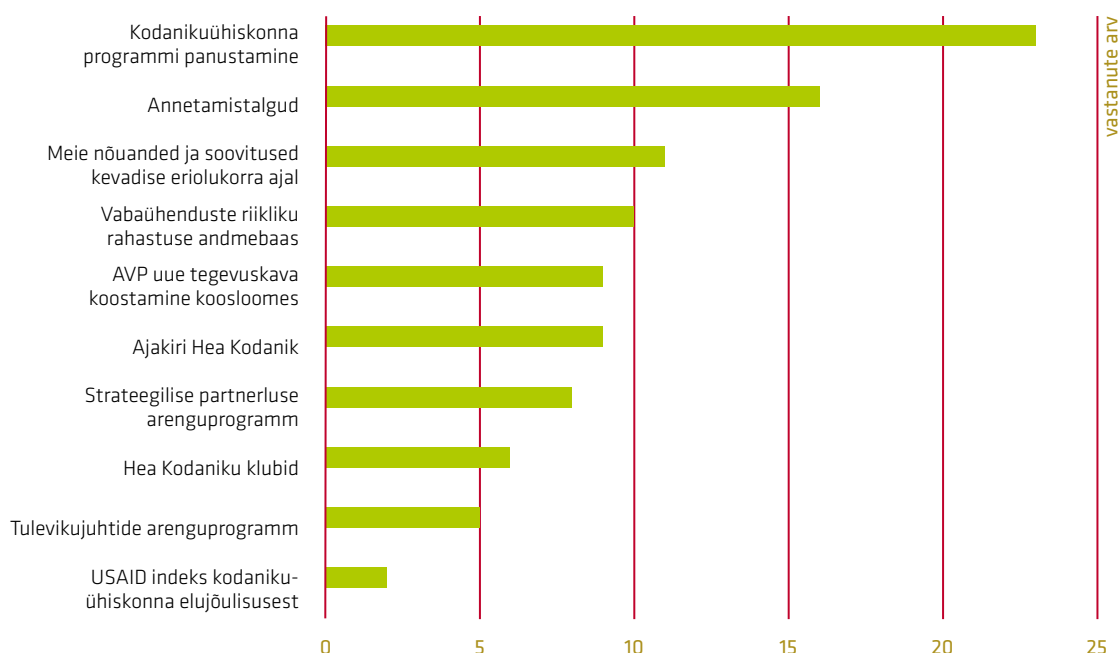
Jätkasime 2019. aastal käivitatud teemapõhiste liikmekohtumistega, mis on toimunud edukalt ja ka liikmetelt positiivset tagasisidet saanud.

2021. aasta alguses tehtud **liikmeküsitluses** palusime oma liikmetelt tagasisidet eelmise aasta tegevustele. Küsimustele vastas 32 liiget 107st. Nagu varasematel aastatelgi, peeti Vabaühenduste Liidu olulisimaks rolliks kodanikuühiskonna

ja vabaühenduste huvide eest seismist. Kõik 32 vastajat pidasid seda kas väga oluliseks või pigem oluliseks. Järgmisena peeti oluliseks vabaühenduste võimekuse tõstmist ja kodanikuühiskonna alase info jagamist. Ülejäänud kahe rolli osas toetati üsna võrdselt nii kodanikuaktiivsuse tõstmist ja osalema julgustamist kui uute tegevuste algatamist.

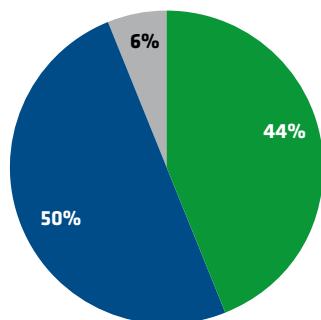
2020. aastal pidasid liikmed meie töös kõige olulisemaks kodanikuühiskonna programmi panustamist. Tähtsamate tegevuste seas olid ka annetamistalgud, meie jagatud nõuanded kevadise eriolukorra ajal ja vabaühenduste riikliku rahastuse andmebaas.

Vabaühenduste Liidu kolm 2020. aasta kõige olulisemat tegevust

Kas oled rahul sellega, kuidas Vabaühenduste Liit liikmeid kaasab?

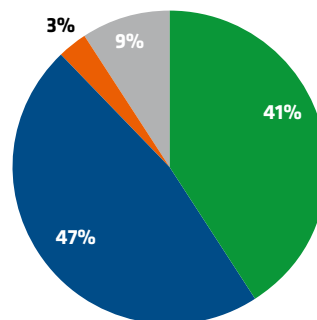
- Jah, täielikult
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei, üldse mitte
- Ei oska öelda

94% vastanutest leidis, et on täielikult või pigem rahul sellega, kuidas me neid kaasame. Rahulolijate osakaal on kasvanud 6% võrra. Eriti rõõmustav, et oluliselt on kasvanud nende osakaal, kes on täielikult rahul kaasamisega – eelmise aasta 21%-lt selle korra 44%-le. 88% vastanutest arvas,

Kas sinu organisatsioon on Vabaühenduste Liidu tegevustest kasu saanud?

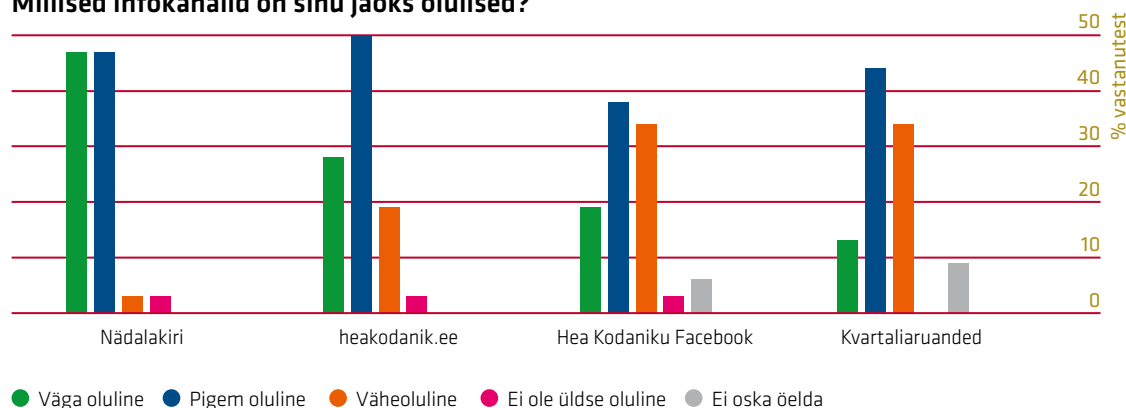
- Jah, kindlasti
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei ole üldse
- Ei oska öelda

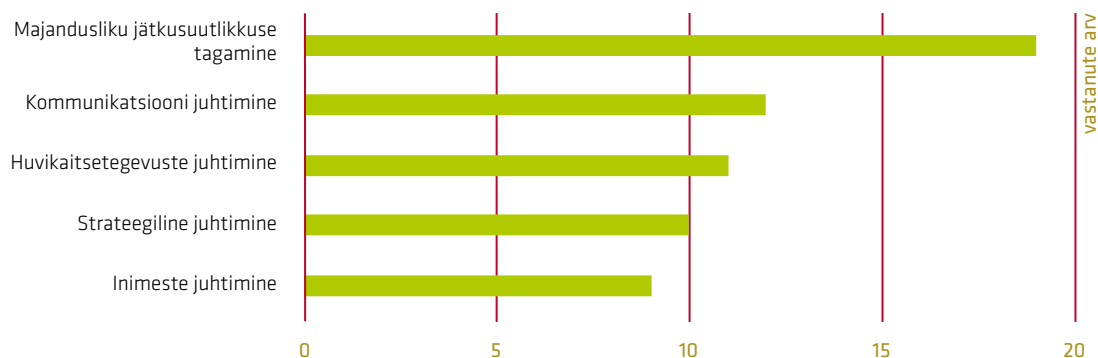
et nad on saanud Vabaühenduste Liitu kuulumisest kas kindlasti või pigem kasu.

Kõige olulisem infokanal oli iganädalane infokiri, sellele järgnes Hea Kodaniku portaal. Facebooki lehte ja kvartaliaruandeid peeti mõnevõrra vähem oluliseks.

Millised infokanalid on sinu jaoks olulised?

Mis valdkondades liikmed tuge vajavad?

Inimesed aastal 2020

Kontorilaudade vahel suuri kolimisi ei toimunud. Suutsime alles hoida kõik andekad kolleegid. Väikeseks erandiks võib pidada Kaid, kes aasta teises pooles teatas vaheaja võtmisest, seoses pere juurdekasvuga. Aasta viimane päev oli ametlikult ka viimane tööpäev enne pausi.

Liikmetööl ja võrgustike suhetel hoidis silma peal Helen Talalaev. Kogukonnapraktikat vedas Lauri Luide. Huvikaitset korraldas Alari Rammo. Tulevikujuhtide arenguprogrammi suunas ning katuse hoidis pea kohal Inna Laanmets. Hea Kodaniku sõnumeid levitas Andrei Liimets.

Venekeelse kommunikatsiooniga aitas Ivan Lavrentjev. Punti hoidis koos Kai Klandorf.

Nõukogu

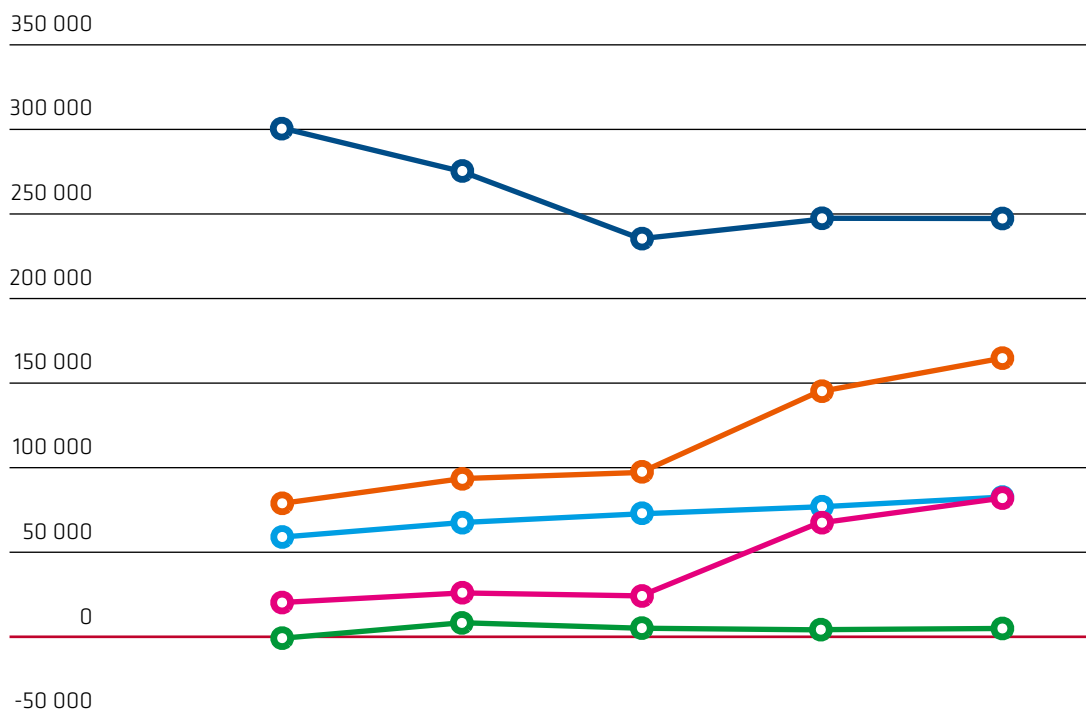
Nõukogu liikmeteks valiti üldkoosolekul Maria Derlõš (Linnalabor) ja Kadi Kenk (Teeme Ära SA), kellest sai hiljem ka nõukogu uus esimees. Nõukogus jätkasid Martin Noorkõiv, Andreas Kaju, Toomas Roolaid, Sergei Metlev ja Kadi Viik.

Nõukogu koosolekute protokollid leiab www.heakodanik.ee/noukogu.

Rahaasjad aastal 2020

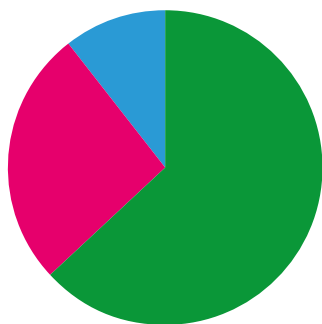
Põhilised majandusnäitajad:

	2016	2017	2018	2019	2020
● Käive	302 548	276 482	235 929	247 607	248 251
● Varad	78 922	93 798	97 492	146 444	165 428
● Kohustused	20 034	25 792	23 994	68 520	82 415
● Omakapital	58 880	68 006	73 498	77 924	83 013
● Tulem	-1 041	9 118	5 492	4 426	5 089

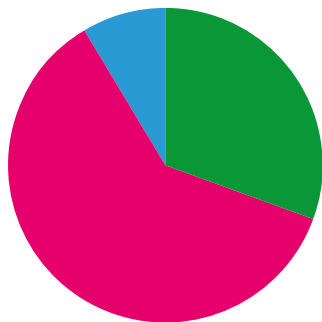
2020. aasta lõppes Liidu jaoks taas positiivse tulemiga. Tulud olid kokku 248 251 eurot, kulud 242 157 eurot, aruandeaasta tulem 5089 eurot. Peamised toetajad olid suuruse järjekorras siseministeerium

(tegevustoetus), Avatud Eesti Fond (Aktiivse Kodaniku Fond, Tulevikujuhtide programm), haridus- ja teadusministeerium (kogukonnapraktika), Kodanikuühiskonna Sihtkapital (Hea Kodanik).

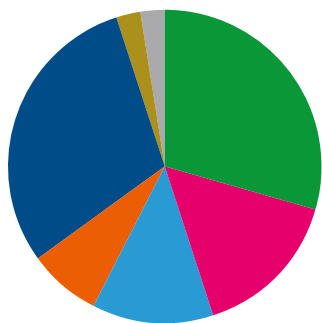
Tulude jaotus 2020:

	Summa (€)	Osakaal
Projektitoetused	156 714	63%
Tegevustoetus	66 000	27%
Omatulud	25 537	10%
KOKKU	248 251	

Kulude jaotus 2020:

	Summa (€)	Osakaal
Projektkulud	74 465	31%
Tööjõukulud	147 443	61%
Muud kulud	20 249	8%
KOKKU	242 157	

Sihthinantseerijate jaotus 2020:

	Summa (€)	Osakaal
Siseministeerium	66 000	30%
HTM	34 260	15%
KÜSK	28 000	13%
Riigikantselei	16 930	8%
Avatud Eesti Fond	67 001	30%
USAID	5 523	2%
MUUD	5 000	2%
KOKKU	222 714	

Tulevikuplaanid

2021 ja edasi tegutseme peamiselt kolmel suunal:

Huvikaitse. Vabakond tegutseb usalduslikus partnerluses avaliku võimuga, et edendada avatud valitsemist ja kaitsta avalikke huve. Selle nimel veame eest avatud valitsemise partnerluse (AVP) ümarlauda ja osaleme Avatud Riigivalitsemise Arengukomisjoni (ARVAK) töös, vähendame bürokraatiat läbi ühenduste rahastamise korrastamise ja sellekohase juhendi levitamise, edendame koostöövormina strateegilist partnerlust, jätkame veebiplatvormi mtyraha arendamist, korraldame USAID raporti koostamist ja tõstame üldist valdkonnaülest teadlikkust läbi Hea Kodaniku kommunikatsioonikanalite.

Võimekus. Vabaühenduste sees ja nende vahel on

tihedad sidemed ning hea koostöö, ühendused on hästi juhitud, suutlikud muutuste juhtijad ning oma tegevuses eetilised ja innovatiivsed. Selle jaoks jätkame tulevikujuhtide programmi läbiviimist, võrgustike arendamist, korraldame koolitusi, toome Eestisse kogemusi välispartneritelt nagu CIVICUS, AGNA ja teised, ning suurendame jätkuvalt oma liikmeskonda.

Kasvulava. Eestis on üha enam inimesi, kes oskavad, suudavad ja tahavad osaleda nii kogu- kui ühiskondlikes asjades. Selle jaoks levitame Hea Kodaniku sõnumeid ka teistes kanalites, arendame koolidele kodanikuühiskonna teemalisi õppematerjale, viime Rahvaülikoolide Liiduga läbi kursust "Demokraatiaharidus – tee kõrgema kodanikuosaluseni" ja tunnustame aasta jooksul silma paistnud tegijaid.

FINANTS-
ARUANNE

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2020	31.12.2019	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	145 748	111 004	2
Nõuded ja ettemaksed	19 680	35 440	3
Kokku käibevarad	165 428	146 444	
Kokku varad	165 428	146 444	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	15 827	25 410	7
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	66 588	43 110	10
Kokku lühiajalised kohustised	82 415	68 520	
Kokku kohustised	82 415	68 520	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	77 924	73 498	
Aruandeaasta tulem	5 089	4 426	
Kokku netovara	83 013	77 924	
Kokku kohustised ja netovara	165 428	146 444	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2020	2019	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	11 863	11 453	8
Annetused ja toetused	223 907	222 027	9
Tulu ettevõtlusest	5 400	10 700	
Muud tulud	7 081	3 427	11
Kokku tulud	248 251	247 607	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-201 860	-199 790	12
Mitmesugused tegevuskulud	-20 249	-30 589	13
Tööjõukulud	-20 048	-12 780	14
Kokku kulud	-242 157	-243 159	
Põhitegevuse tulem	6 094	4 448	
Intressitulud	13	8	
Muud finantstulud ja -kulud	-1 018	-30	
Aruandeaasta tulem	5 089	4 426	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2020	2019	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	6 094	4 448	
Korrigeerimised			
Muud korrigeerimised	-222 714	-221 872	10
Kokku korrigeerimised	-222 714	-221 872	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	8 505	-5 609	
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-9 583	6 055	
Laekumised sihtotstarbelistest tasudest, annetustest, toetustest	253 447	274 849	10
Kokku rahavood põhitegevusest	35 749	57 871	
Rahavood investeerimistegevusest			
Laekunud intressid	13	8	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	13	8	
Kokku rahavood	35 762	57 879	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	111 004	53 155	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	35 762	57 879	
Valuutakursside muutuste mõju	-1 018	-30	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	145 748	111 004	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

		Kokku netovara
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2018	73 498	73 498
Aruandeaasta tulem	4 426	4 426
31.12.2019	77 924	77 924
Aruandeaasta tulem	5 089	5 089
31.12.2020	83 013	83 013

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Vabaühenduste Liidu 2020. a. raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavalt Eesti finantsaruandluse standardile ja kasutades soetusmaksumuse meetodit.

Eesti finantsaruandlusstandard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seadusega ning mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antavad juhendid (edaspidi RTJ).

Tulemiaruanne koostamisel on lähtutud juhendi RTJ14 põhimõtetest.

Finantsvarad

Finantsvaraks loetakse raha, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantsvara ja –kohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või –kohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara või –kohustisega otseselt seotud tehingukulutusi.

Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui ettevõtte kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolale üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest. Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt tehingupäeval st päeval, mil ettevõtte saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdud finantsvara üle.

Raha

Raha ning rahalähendina kajastatakse raha pangas.

Rahavoogude aruandes kajastatakse rahavoogusid äritegevusest kaudsel meetodil.

Investeeringis- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustised seisuga 31. detsember 2020 on ümber hinnatud eurodesse aruandekuupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud perioodi tulu ja kuluna.

Nõuded ja ettemaksud

Nõudeid ostjate vastu ja muid nõudeid kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ostjatelt laekumata arved, mille maksetähtaeg on ületatud rohkem kui 365 päeva võrra, on kantud kuludesse täies ulatuses. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Olulisuse printsiibist lähtudes kajastatakse põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 640 eurot ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt. Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrares neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponentide kasulikule elueale. Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnas ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara bilansis selle soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalsele põhivarale määratud amortisatsiooninormid vaadatakse üle, kui on ilmnunud asjaolusid, mis võivad oluliselt muuta põhivara või põhivaragrupi kasulikkude eluiga. Hinnangute muutuste mõju kajastub aruandeperioodis ja järgnevatel perioodides. Kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine; amortiseerimist alustatakse uuesti hetkest, mil vara lõppväärtus on langenud alla tema bilansilise jääkmaksumuse.

Kui materiaalse põhivara objektile on tehtud selliseid kulutusi, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, siis need kulutused lisatakse põhivara objekti soetusmaksumusele. Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

Kui materiaalse põhivara objektil vahetatakse välja mõni oluline komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele, eeldusel, et see vastab materiaalse põhivara mõistele. Asendatav komponent kantakse bilansist maha. Kui asendatava komponendi soetusmaksumus ei ole teada, hinnatakse maha kantavat maksumust lähtudes asendamise hetke soetusmaksumusest, arvestades maha hinnangulise kulumi.

Põhivara amortiseeritakse lineaarsel meetodil.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 640 eurot

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Kontoritehnika	4-5
Inventar	5

Rendid

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina. Kasutusrendi maksed kajastatakse rentniku aruandes rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Finantskohustised

Finantskohustisteks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi võlakohustisi.

Finantskohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantskohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantskohustisega otseselt seotud tehingukulutusi.

Finantskohustised kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantskohustis eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Annetused ja toetused

Tegevuse sihtfinantseerimine, kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks ning sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud. Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustisena. Sihtfinantseerimine võetakse arvele saadud või saadava vara õiglasest väärtusest.

Mitte-sihtotstarbelisi annetusi ja toetusi kajastatakse tuluna hetkel, mil nende laekumine on praktiliselt kindel (võttes vajadusel arvesse perioodi, mille eest need on tasutud). Annetust või toetust, mis on küll mõeldud kasutamiseks teatud kindlas valdkonnas, kuid ei ole otseselt seotud ühegi konkreetse projekti finantseerimisega, ei loeta sihtotstarbeliseks annetuseks. Selliseid annetusi ja toetusi kajastatakse tuluna hetkel, mil nad muutuvad sisse nõutavaks.

Mitterahalise toetusena saadud vara võetakse bilansis arvele tema õiglasest väärtusest. Tekkiv kohustis kantakse tuludesse vara järelejäänud kasuliku eluea jooksul.

Liikmemaksud ja annetused kajastatakse tekkepõhiselt. Mittesihtotstarbelised toetused ja annetused kajastatakse tuluna laekumise hetkel.

Tulud

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui olulised omandiga seonduvad riskid ja hüved on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Tulu teenuste müügist kajastatakse lähtudes valmidusastme meetodist, teenuse osutamisest saadavad tulud ja tulemed kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulutused.

Intressimaksud kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast.

Sündmused pärast aruandekuupäeva

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesisid aruandekuupäeva, 31. detsembri 2020 ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel

toimunud tehingutega. Sündmused pärast aruandekuupäeva, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on avalikustatud aastaaruande lisades.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2020	31.12.2019
Pangakontod EUR	133 136	102 898
Pangakonto USD	12 612	8 106
Kokku raha	145 748	111 004

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2020	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	353	353	
Ostjatelt laekumata arved	353	353	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	5 560	5 560	4
Ettemaksed	1 910	1 910	
Muud makstud ettemaksed	1 910	1 910	
Nõuded rahastajate vastu	10 645	10 645	10
Nõuded edasiesitamisele	1 212	1 212	
Kokku nõuded ja ettemaksed	19 680	19 680	
	31.12.2019	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	2 143	2 143	
Ostjatelt laekumata arved	2 143	2 143	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	6 023	6 023	4
Muud nõuded	6 000	6 000	
Viitlaekumised	6 000	6 000	
Ettemaksed	1 910	1 910	
Muud makstud ettemaksed	1 910	1 910	
Nõuded rahastajate vastu	17 900	17 900	10
Nõuded edasiesitamisele	1 464	1 464	
Kokku nõuded ja ettemaksed	35 440	35 440	

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2020		31.12.2019	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Ettevõtte tulumaks	0	12	0	0
Käibemaks	0	2	0	0
Üksikisiku tulumaks	0	1 795	0	1 964
Sotsiaalmaks	0	3 362	0	3 630
Kohustuslik kogumispension	0	199	0	216
Töötuskindlustusmaksed	0	192	0	213
Ettemaksukonto jääk	5 560		6 023	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	5 560	5 562	6 023	6 023

Vt.lisa 3 ja 7

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

	Muud materiaalsed põhivarad	Kokku
31.12.2019		
Soetusmaksumus	4 336	4 336
Akumuleeritud kulum	-4 336	-4 336
Jääkmaksumus	0	0
31.12.2020		
Soetusmaksumus	4 336	4 336
Akumuleeritud kulum	-4 336	-4 336
Jääkmaksumus	0	0

Lisa 6 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2020	2019
Kasutusrendikulu	5 902	5 902

Lisa kajastab kontoriruumide üürikulusid OÜ-lt Telliskivi Maja, millest on lahutatud allüürnikele esitatud või eeldatavasti esitatavad kulude

katmise nõuded.

Lisa 7 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2020	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	2 006	2 006	
Võlad töövõtjatele	5 946	5 946	
Maksuvõlad	5 562	5 562	4
Muud võlad	2 313	2 313	
Muud viitvõlad	2 313	2 313	
Kokku võlad ja ettemaksed	15 827	15 827	
	31.12.2019	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	11 648	11 648	
Võlad töövõtjatele	3 391	3 391	
Maksuvõlad	6 023	6 023	4
Muud võlad	4 306	4 306	
Muud viitvõlad	4 306	4 306	
Saadud ettemaksed	42	42	
Muud saadud ettemaksed	42	42	
Kokku võlad ja ettemaksed	25 410	25 410	

Võlad tarnijatele sisaldab kohustisi seotud osapooltega 636 eur (2019: 657 eur).

Vt. lisa 15

Lisa 8 Liikmetelt saadud tasud

(eurodes)

	2020	2019
Mittesihotstarbelised tasud		
Liikmemaksud	11 723	11 138
Sisseastumistasud	140	315
Kokku liikmetelt saadud tasud	11 863	11 453

Lisa 9 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2020	2019	Lisa nr
Sihthinantseerimine tegevuskuludeks	222 714	221 872	10
Mittesihotstarbelised annetused ja toetused	1 193	155	
Kokku annetused ja toetused	223 907	222 027	

Lisa 10 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

	31.12.2018		Laekunud	Kajastatud tulemiaruan	31.12.2019	
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks						
Avatud Eesti Fond	8 227	0	106 333	-54 996	0	43 110
Siseministeerium	0	0	66 000	-66 000	0	0
Kodanikuühiskonna Sihtkapital SA	1 658	0	29 409	-27 751	0	0
Haridus- ja teadusministeerium	22 521	0	43 966	-38 611	17 167	0
Välisministeerium	0	4 640	23 043	-28 416	733	0
USAID	0	0	5 683	-5 683	0	0
Annetused	0	0	415	-415	0	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	32 406	4 640	274 849	-221 872	17 900	43 110
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	32 406	4 640	274 849	-221 872	17 900	43 110
	31.12.2019		Laekunud	Kajastatud tulemiaruan	31.12.2020	
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks						
Avatud Eesti Fond	0	43 110	67 813	-67 001	0	43 922
Siseministeerium	0	0	66 000	-66 000	0	0
Kodanikuühiskonna Sihtkapital SA	0	0	25 200	-28 000	2 800	0
Haridus- ja teadusministeerium	17 167	0	43 582	-34 260	7 845	0
Välisministeerium	733	0	733	0	0	0
USAID	0	0	5 523	-5 523	0	0
HIGGS for ECSTALE	0	0	6 876	0	0	6 876
Riigikantselei	0	0	32 720	-16 930	0	15 790
Muud sihtfinantseeringud	0	0	5 000	-5 000	0	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	17 900	43 110	253 447	-222 714	10 645	66 588
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	17 900	43 110	253 447	-222 714	10 645	66 588

Vt. lisa 3 ja 9

Lisa 11 Muud tulud

(eurodes)

	2020	2019
Ürituste osalustasud	280	200
Koolitused, loengud, analüüsid	6 801	3 227
Kokku muud tulud	7 081	3 427

Lisa 12 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud

(eurodes)

	2020	2019
Projekt Norra rahastus EEA grants	23 070	29 831
Projekt Norra LIIDER	38 410	22 957
Projekt Hea Kodanik	27 093	26 510
Projekt Tegevustoetus	66 000	66 000
Projekt Kogukonnapraktika	30 919	33 900
Projekt Ukraina organisatsiooni loomine	0	20 592
Projekt Muukeelne kommunikatsioon	5 838	0
Projekt Srateegilise partnerluse arenguprogramm	10 530	0
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	201 860	199 790

Sihtotstarbeliselt finantseeritud projekti kuludest on tööjõukulud kokku 2020: 127 395 eurot ja 2019: 131 746 eurot. Vt.lisa 14

Lisa 13 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2020	2019
Pangateenused	165	177
Raamatupidamine ja audit	6 634	4 774
Transport, lähetus, meeskonnaarendus	865	1 056
Seminaride korraldamine	4 525	8 839
Ettevõtluskulu	0	6 248
Rahvusvaheline koostöö	0	2 725
Muud	8 060	6 770
Kokku mitmesugused tegevuskulud	20 249	30 589

Lisa 14 Tööjõukulud

(eurodes)

	2020	2019	Lisa nr
Palgakulu	110 340	108 160	
Sotsiaalmaksud	37 103	36 366	
Kokku tööjõukulud	147 443	144 526	
Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna	127 395	131 746	12
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	6	6	

Lisa 15 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2020	31.12.2019
Juriidilisest isikust liikmete arv	107	105

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

	31.12.2020	31.12.2019
	Kohustised	Kohustised
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	636	657

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2020	2019
Arvestatud tasu	24 000	24 000

Vabaühenduste Liit juhatuse koosseis ühest juhatuse liikmest, juhatuse liikme tagasikutsumisel enne volituse tähtaja lõppu ei pea maksma juhatuse liikmele lahkumishüvitist. Aruandeperioodil ega võrdlusperioodil juhatuse liikmele soodustusi ei ole antud.

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Vabaühenduste Liit nõukogule

Oleme üle vaadanud Vabaühenduste Liit raamatupidamise aastaaruande, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2019, nimetatud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta koostatud tulemiaruanne, netovara muutuste aruanne ja rahavoogude aruanne, raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisa. Ülevaadatud raamatupidamise aastaaruanne on esitatud lehekülgedel 30 kuni 42.

Juhtkonna vastutus raamatupidamisaruannete eest

Juhtkond vastutab selle eest, et see raamatupidamise aastaaruanne koostatakse ja esitatakse õiglaselt kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ning sellise sisekontrolli eest, mida juhtkond peab vajalikuks sellise raamatupidamise aastaaruande koostamiseks, mis on vaba olulisest, kas pettusest või veast tingitud väärkajastamisest.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada kokkuvõtte raamatupidamise aastaaruande kohta. Ülevaatus viidi läbi kooskõlas ülevaatusse töövõtude rahvusvahelise standardiga (ISRE) (Eesti) 2400 (muudetud) "Möödunud perioodide finantsaruannete ülevaatamise teenus". ISRE (Eesti) 2400 (muudetud) nõuab meilt kokkuvõtte tegemist selle kohta, kas me oleme saanud teadlikuks millestki, mis paneks meid uskuma, et raamatupidamise aastaaruanne tervikuna ei ole kõigis olulistes osades koostatud kooskõlas rakendatava finantsaruandluse raamistikuga. Selle standardi kohaselt oleme ka kohustatud järgima asjasepuutuvaid eetikanoodeid.

Raamatupidamise aastaaruande ülevaatus kooskõlas ISRE (Eesti) 2400-ga (muudetud) on piiratud kindlust andev töövõtt. Ülevaatus käigus viiakse läbi protseduurid, mis eelkõige tähendab järelepäringute tegemist juhtkonnale ja teistele isikutele majandusüksuses (nagu asjakohane) ja analüütiliste protseduuride rakendamist, ning hangitud tõendusmaterjali hindamist.

Ülevaatus käigus läbiviidud protseduurid on palju vähem mahukad kui rahvusvaheliste auditeerimise standarditega kooskõlas tehtud auditi käigus läbiviidud protseduurid. Seetõttu ei avalda me nende finantsaruannete kohta auditiarvamust.

Kokkuvõtte

Ülevaatus põhjal ei saanud me teadlikuks millestki sellisest, mis paneks meid uskuma, et raamatupidamise aastaaruanne ei esita kõigis olulistes osades õiglaselt Vabaühenduste Liit finantsseisundit seisuga 31.12.2019 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

/digitaalselt allkirjastatud/

Ivi Kärt

Vandeaudiitori number 580

Audiitorbüroo Rostok & Kärt OÜ

Audiitorettevõtja tegevusloa number 258

Kadaka tee 42a, Tallinn, Harju maakond, 12915

04.06.2020

Audiitorite digitaalallkirjad

Vabaühenduste Liit (registrikood: 80005069) 01.01.2019 - 31.12.2019 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
IVI KÄRT	Vandeaudiitor	04.06.2020

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Kodanikuõiguste kaitse ja eestkoste; teatud elanikegrupi huvide kaitse	94991	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6645077
E-posti aadress	info@heakodanik.ee
Veebilehe aadress	www.heakodanik.ee

